

EX BORRAIN PER UN PLA DE TREBALL PARA LA MEMORIA HISTÓRICA EN EL CCGG DEL CCM.

Caldria començar fent una breu introducció de l'escarni que va suposar la dictadura feixista al Maresme.

La repressió va assolir grans proporcions, les autoritats franquistes, es van utilitzar dues eines per esbrinar l'abast de la destrucció de les propietats i la responsabilitat d'aquells que no havien donat suport a l'aixecament militar. La primera va ser la Causa General que es va prolongar durant els anys (1940-1945); la segona va consistir en la detenció de tots aquells que se sospitava que havien comès alguns dels delictes tipificats per les autoritats franquistes. Un cop detinguts, es prenia declaració i es demanaven informes a les autoritats locals per esbrinar la conducta i el grau de responsabilitat dels delinqüents polítics. A la dinàmica local la font principal d'informació la van proveir tres autoritats: el cap local de la Falange, l'alcalde i el mossèn. Les persones que ocupaven altres responsabilitats institucionals, com el jutge municipal, el secretari municipal o l'algutzir, oferirien les dades al Tribunal Militar Territorial Tercer, On es conserven els expedients dels judicis o procediments incoats contra els ciutadans que pertanyien a principis de la dècada dels quaranta a la Quarta Regió Militar. Allí figuren ciutadans nascuts a cada poble i residents a altres localitats de Catalunya. **Josep Ramis Nieto (adosrius.wordpress.com) 2018**

Durant els anys del franquisme la societat catalana va patir una repressió que va afectar molt graument a la seva cohesió social i la seva realitat nacional la llibertat i democràcia de les que avui gaudeix el nostre país no ha estat un obsequi, un be regalat. Ben al contrari, democràcia i llibertat són el resultat dels esforços i coratge del molts dels seus homes i dones que van patir tortures maltractament, exili i execucions mitjançant els organismes repressius com els que segueixen.

Assassinats.

Aplicació Llei de fuites.

Batallons Disciplinaris.

Camps de concentració.

Campaments de penats.

Colònies Penitenciàries.

Correccionals.

Depuració de funcionaris: Administracions Públiques, Correus, Renfe, Docents i Alumnes...

Deportats en 300 camps de concentració, a tot l'Estat,

Desterrats.

Exterminats als Camps Nazis.

Morts a Camps de Concentració a França durant el Govern de Vichy.

Morts a Casernes, Comissaries, Presons, Penals, Psiquiàtrics i Treballs Forçats, a tot l'Estat

Morts a la Segona guerra Mundial contra la invasió nazi a Europa.

Finalment per veure la repressió fascista poble a poble al Maresme adjunt un gràfic dels anys 40. El llistat d'aquests represaliats, amb la localitat de residència i la sentència, la podeu trobar a internet, Buscar Combatents. Cerca per nom complet, Cerca per nom o cognom. Cerca general. Introdueix un terme de cerca, el més pràctic és posar el nom de la localitat, al quadre del gràfic. A sota del tot on sortiran els noms de cada localitat.

Municipio	Homes	Dones	Exili.	Exec.	Ext.	Pob. 1940	Tot. Cond.	Pob. 2025
Alella	61	2	5	7	0	1.623	75	10.200
Arenys de Mar	560	14	12	9	0	5.475	595	16.982
Arenys de Munt	253	7	15	7	0	3.014	282	9.444
Argentona	104	6	17	5	0	2.872	132	12.850
Cabrera de Mar	33	1	0	1	0	1.050	34	5.014
Cabrils	36	1	0	4	0	851	37	7.764
Caldes d'Estrac	0	0	0	0	0	821	0	3.241
Calella	310	10	15	8	1	7.956	334	20.207
Canet de Mar	516	21	24	18	4	5.100	583	15.135
Dosrius	41	2	0	0	0	875	43	6.152

Malgrat de Mar	258	6	12	4	0	5.352	280	19.270
Masnou, EI	110	5	0	3	0	6.081	118	24.444
Mataró	1999	1000	30	15	0	29.920	2999	131.370
Montgat	99	24	0	6	0	2.411	129	12.646
Òrrius	1	0	0	0	0	240	1	806
Palafolls	98	1	3	2	0	1.151	104	9.933
Pineda de Mar	65	9	0	2	1	3.421	77	29.415
Premià de Dalt	32	2	0	1	0	1.258	35	10.574
Premià de Mar	263	10	5	2	0	3.855	280	28.928
Sant Andreu Llav.	20	1	0	4	0	1.547	25	11.942
Sant Cebrià Vall.	10	0	0	0	0	592	10	3.812
Sant Iscle Vall.	21	0	0	2	0	585	21	1.463
Sant Pol de Mar	28	1	0	0	1	1.637	30	5.778
Sant Vicenç Mont.	19	1	0	1	0	832	21	6.725
Santa Susanna	15	0	0	0	0	511	15	3.999
Teià	44	2	0	0	0	1.259	46	6.812
Tiana	89	3	3	3	2	2.119	100	9.323

Tordera	275	14	16	10	5	3.255	320	18.795
Vilassar de Dalt	113	7	0	4	2	3.292	123	9.299
Vilassar de Mar	62	7	2	3	2	3.666	76	21.169
TOTALS	5.345	1.144	159	141	18	101.371	6.508	491.469

També al tardo franquisme les diferents localitats del Maresme van tenir persones represaliadas com, Arenys, Canet, Sant Pol, Calella, Premià Argentona i d'altres.

A Mataró apareixen més d'un centenar de mataronins que van ser detinguts entre el 1966 i el 1977, passant pel TOP uns 60 processats.

La memòria històrica no és només un exercici de recordar el passat, és una eina per construir el present i el futur, per no oblidar la història qui ho fa està condemnat a repetir-la, per això la memòria és; Justícia, Reparació i no Repetició.

Per tot això hauria interessar a la GG que va viure la postguerra en la conquesta de drets socials a les fàbriques, als barris i a les lluites antifranquistes per les llibertats democràtiques i per haver patit les conseqüències d'una manera o una altra de la dictadura franquista. Lligades a la història del moviment obrer i als joves que d'una manera o altra lluiten per un món millor.

La Memòria Històrica és una qüestió fonamental dels darrers temps com ho demostra el Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya, a través de diferents esdeveniments. Conferències, exposicions i commemoracions, al llarg del territori maresmenc, així com l'existència de grups memorialistes i historiadors que li posen fil a l'agulla i per tant em sembla fonamental, donar a conèixer aquesta informació:

El 2021 a **Sant Vicenç de Montalt** es retira la creu dels caiguts del centre urbà responnent a la decisió del govern municipal de respectar la Llei de Memòria Històrica que estableix que les administracions públiques han de prendre les mesures oportunes per retirar escuts, insígnies i altres símbols d'exaltació del franquisme.

També al març del 2025 sa inaugurat la Ruta de la Guerra Civil al Maresme per Les conselleres Serret i Ubasart amb la inauguració de plaques commemoratives de les ambaixades a Sant Vicenç de Montalt

L'exposició de la defensa de la costa del Maresme (1936-1939) organitzada pel Museu **d'Arenys de Mar** i adaptada pel Museu de Mataró, va donar a conèixer la importància d'aquest patrimoni bèl·lic, que esdevé testimoni material de fets de gran transcendència per a la nostra història recent, fent que els vestigis de la Guerra Civil siguin una part importantíssima del ric patrimoni cultural del territori Maresmenc, en vers la construcció de diferents tipus de fortificacions que responien a la necessitat de vigilància i defensa contra qualsevol amenaça de desembarcament o incursió aèria per part de l'exèrcit franquista.

Tot i que altres municipis de la comarca formen part de rutes de la Guerra Civil i memòria democràtica (com Calella, Malgrat de Mar o Vilassar de Mar), la capital de Mataró, és la que concentra la instal·lació oficial d'aquestes ciutats amb un total de 5 peces o fortins.

El Masnou aborda la Memòria històrica a través de projectes com "Història Viva", una iniciativa per recuperar el passat del municipi, i amb publicacions sobre la Guerra Civil i la repressió franquista. També es va fer un homenatge a Rosa Toran (presidenta del Memorial de Mauthausen, morta el 31 de juny 2023 als 75 anys), L'Ajuntament le va concedir la consideració de Filla Adoptiva.

Un projecte de participació ciutadana que busca recuperar la memòria històrica local per fomentar el sentiment de pertinença a la vila, amb publicacions i estudis. S'han editat llibres i quaderns per aprofundir en la història local, com el treball de Rosa Toran sobre la repressió franquista al Masnou.

Les stolpersteine, obra de l'artista Gunter Demnig al Maresme que han tingut lloc a **Arenys de Munt** al 2023 gràcies a la Comissió de Memòria Històrica que, va promoure la col·locació de la placa en homenatge a Joan Grassot i Grivé y més recent a Cabrera de Mar, Arenys, Argentona y Calella, que han estat un punt d'instal·lació per a record de deportats, amb actes promoguts per la memòria històrica local.

Santa Susanna y Sant Vicenç de Montalt: S'han realitzat instal·lacions commemoratives i projectes pedagògics relacionats amb aquestes llambordes a centres educatius de la zona a principis del 2025.

En setembre 2025 L'Ajuntament de **Premià de Mar** impulsa el programa "Teixint memòria", un conjunt d'activitats dedicades a la difusió

de la memòria democràtica i a l'estudi del període de la Segona República i la Guerra Civil. Aquesta iniciativa vol retre homenatge a les persones que van patir l'exili i la deportació, coincidint enguany amb el 80 è aniversari de la fi de la Segona Guerra Mundial.

Pineda de Mar: S'ha sumat al projecte per homenatjar les víctimes del nazisme amb llambordes instal·lades al seu municipi.

A mes a mes al setembre de 2025 el PSC, ERC, JUNTS i COMUNS, en el ple municipal, han aprovat una moció per a la aprovació y anulació de expedients en consideració de víctimes del cop d'estat i la dictadura franquista que va deixar seqüeles a totes les poblacions i a Pineda si escau, la repressió va aconseguir gairebé un centenar de víctimes entre condemnats.

Un acord important del ple va ser que la responsabilitat col·lectiva ha de mantenir la memòria com a símbol de la democràcia i els drets humans en la lluita per la llibertat la justícia reparació i no repetició.

La defensa de l'esmena ha estat gràcies a la presentació d'un grup de ciutadans emparats per la legalitat vigent.

A Malgrat de Mar, el Solidarity Park es va inaugurar el 2012, com a part d'un projecte per commemorar l'enfonsament del vaixell Ciutat de Barcelona el 1937, on brigadistes internacionals procedents de Marsella van rebre ajuda dels habitants locals, consolidant-se amb esdeveniments anuals des de llavors i des del 2021 que es va inaugurar el monument dels brigadistes al Passeig Marítim es celebra un acte d'homenatge cada any.

Aquest any es fara la presentació del Festival Solidarity Park el 29-30-31 de Maig.

També s'està duent a terme un projecte educatiu a tots els col·legis de la població i també a Tordera a l'IES Lluís Companys.

A més, estan en contacte amb diferents escoles de França, Regne Unit, Holanda i Austràlia.

A Tordera l'1 ebreig del 2016 va tenir lloc un Acte d'homenatge a les víctimes del feixisme que el mateix dia va ser el més tràgic per a la majoria de la població, en què la vila va ser envaïda pels feixistes recordant els més de 250 consells de guerra, 16, exiliats, 10 executats i 5 exterminats en camps de concentració nazi.

Al abril del 2002 es va constituir el Grup de Recerca de la Memòria Històrica de **Mataró** (GRMHM) que el 2027 complirà 25 anys, per la seva Implicació en les commemoracions: participant i organitzant activament xerrades y conferències Per citar les de l'últim any entre

d'altres: l'afusellament de l'alcalde Abril a Mataró, La Diada Onze de Setembre Ofrena Floral Lluís Companys, commemoració de la II República el 14 d'abril. Sobre Brigades Internacionals, exterminats en camps de concentració nazis. Ofrena Floral davant el Monument de l'HOlocaust i la conferència institucional.

També a Mataró des del 2021 cada any al febrer es fa la ruta de l'exili on es llegeixen noms de persones que van viure l'èxode d'haver de travessar la frontera a peu com és el cas diferents pobles del Maresme entre ells l'Alcalde de Tordera de la família Julio.

El seixanta aniversari del Tribunal d'Ordre públic (TOP) amb l'exposició a la model durant 3 mesos, de desembre del 2024 a març del 2025. Les intervencions de diferents torturats davant de Prefectura Superior de Policia Via Layetana, perquè aquest centre de l'horror sigui lloc de memòria democràtica i museu de la tortura, amb la qual cosa els dimarts primers de mes se explica el calvari a aquestes dependències policials, les quals haurien de ser abandonades per donar pas a l'obertura de visites guiades per a la ciutadania.

Un altre tema no menys important és la presó de Mataró que hi van passar membres de sindicats i partits polítics de tota la comarca.

Les activitats del Grup de Memòria del Casal de la GG son un altre exemple de les rutes periòdiques que es fan als refugis de la guerra civil, amb visites guiades així com els fortins de la costa i la història de la ciutat expressada a les rutes de les empreses tèxtils.

L'exposició del **Camp de Concentració dels catalans**, d'Agde, (l'Hérault França), en un parell de llocs l'any Past i properament a Mataró a la Biblioteca Antoni Comas.

On es troben els següents noms de les diferents poblacions del Maresme.

IDENTIFICATS EN DACTILOSCÒPIES.

Salvado CASTELLS DÉU, Calella
Pedro VALVERDE FUENTES, Malgrat
Lluís FORS CASTELLA, Sant Pol
Joan ESPERALBA MIR, Mataró
Albert OLEART PLADEVALL, Mataró
Orensana CONSTANTINO ERNÁNDEZ, Mataró
Jaume TORELL ROSES, Tiana
Pera PAIGS ARTIGAS, Arenys de Munt

Es tractaria que desde la Comissió de Cultura i Esport i Memòria Històrica o de la Permanent de CCGG es promogué a curt termini la formació d'una Taula Rodona Comarcal Memorialista, on es poguessin convocar a les entitats o municipis per intentar perfilar un programa a realitzar a les diferents poblacions lligades a la història del moviment obrer on participen els sindicats UGT i CCOO com així ha passat l'any Candell.

Com l'exemple de Mataró on hi ha diverses entitats Memorialistes representadas en la Taula Memorialista depènent de cultura de L'ajuntament.

Totes aquestes activitats realitzades i altres per fer, seria important que tinguessin un espai a la propera pàgina web, per Informar dels actes que se celebren a la Comarca com els que segueixen.

Dit tot això us presento un calendari cronologic provisional e incomplet per a coneixement d'actes memorialista en alguns dels nostres pobles.

CALENDARI D'ACTIVITATS MEMORIALISTAS AL MARESME 2026.

27 de gener Ofrena Floral al Monument del holocaust al Passeig Carles Padrós. Mataró, Totes les entitats.

A Mataró el 1 de febrer, Conferència Institucional sobre l'Holocaust, dedicada a la "Persecució dels discapacitats sota el Nazisme" a càrrec de l'Amical Mauthausen, Promou el Grup de Recerca de la Memòria Històrica de Mataró (GRMHM). Es llegiran els noms dels deportats al Maresme.

22 de febrer Dia Nacional de l'Exili i la Deportació. Taula D'entitats Memorialistes.

7 de febrer de 10 a 12 ruta guiada del Portal de Barcelona al Portal de Valldeix Mataró. Pel Grup de Memòria del Casal de la GG (GMCGG)

15 de Febrer visita guiada a la presó de Mataró. Muralla de la Presó, 2. cantonada Riera Pel GRMHM

15 de març de 10 a 12 ruta textil a les Fabriques A. Mataró GMCGG

22 de març de 10 a 12 ruta textil a les Fabriques B. Mataró GMCGG

11 de abril de 10 a 12 ruta Llocs emblematics de la guerra civil. Mataró GMCGG

12 de abril arrossada popular a Montgat, por la proclamación de la II República.

18 de abril Ofrenes Florals e intervencions, per la proclamación de la II República en el Cementeri dels Caputxins, a les 11 Monument a la Brigades Internacionals.

A les 11,45 a la Tomba den Joan Peiró.

A les 12,15 al Monument de les víctimes del Franquisme Avd America, Passeig Cabanelles. Mataró. GRMHM

22 de abril LA DESBANDÁ DE MÁLAGA ALMERÍA Y LA RETIRADA A BARCELONA. Pasa per Mataró a las 11 y marchan el 23. Promou (GRMHM)

Durant la guerra civil es va produir un dels crims més horrenos comesos per Queipo de Llano un dels generals sublebots contra la II república, que va fer una crida a ràdio Sevilla als seus legionaris que matessin nenas, violessin dones i gent gran.

Com a conseqüència es va produir la desbandá de Málaga a Almería bombardejat pert Mar Terra i Aire a la població, produint més de 8000 morts de dones, nens i ancians.

En el seu record des de fa 20 anys es fa la ruta del DESBANDA a l'anomenada carretera de la mort Málaga-Almería i des de 4 anys es fa LA RETIRADA BARCELONA COLLIOURE-ARGELES SUR-MER

23 de 10 a 12 ruta Ruta per la Pau. Mataró GMCGG

29-30-31 de maig a Malgrat, Festival Solidarity Park.

19 Julio. visita guiada Pel Grup de recerca de la Memoria Histórica de Mataró a la Presó, Muralla de la Presó, 2. cantonada Riera.

Del 21, de setembre al 30, de octubre. Exposició del Camp de Concentració d'Agde, anomenat camp dels catalans (l'Hérault França), a la Biblioteca Antoni Comas. Mataró Promou GMC-GG, GRMHM

Octubre. 18 visita guiada Pel Grup de recerca de la Memòria Històrica de Mataró a la presó, Muralla de la Presó, 2. cantonada Riera.

Per a més informació podeu contactar: Ramón Morales Morago Tfn 650176196

13/01/2026